11 Ιουνίου 2014

Διετές ερευνητικό πρόγραμμα για την εκκλησία της Μεταμορφώσεως στη Σωτήρα Αμμοχώστου

/ Ειδήσεις και Ανακοινώσεις

Ο ναός της Μεταμορφώσεως στη Σωτήρα Αμμοχώστου θα είναι το αντικείμενο διεπιστημονικής διερεύνησης από διεθνή εννιαμελή ομάδα. Τα αποτελέσματα της έρευνας προβλέπεται να δημοσιευθούν σε επιστημονικό συλλογικό τόμο σε συνεργασία με έγκριτο εκδοτικό οίκο.

Έρευνα με θέμα «Η εκκλησία της Μεταμορφώσεως στη Σωτήρα Αμμοχώστου και τα συμφραζόμενά της: Ιστορία – Αρχιτεκτονική – Τοιχογραφίες», ξεκίνησε τη Δευτέρα, 2 Ιουνίου 2014 το Πανεπιστήμιο Κύπρου, χάρη στη γενναιόδωρη χρηματοδότηση του Ιδρύματος «Αναστάσιος Γ. Λεβέντης» στο πλαίσιο της ευρύτερης συνεργασίας του με το Πανεπιστήμιο Κύπρου για την προώθηση της έρευνας.
Ο ναός της Μεταμορφώσεως στη Σωτήρα Αμμοχώστου θα είναι το αντικείμενο διεπιστημονικής διερεύνησης από διεθνή εννιαμελή ομάδα. Τα αποτελέσματα της έρευνας προβλέπεται να δημοσιευθούν σε επιστημονικό συλλογικό τόμο σε συνεργασία με έγκριτο εκδοτικό οίκο.

Το διετές ερευνητικό πρόγραμμα που προβλέπεται να ολοκληρωθεί την 30η Ιουνίου 2016, διεξάγεται με την άδεια και σε συνεργασία με το Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου (υπεύθυνος: Γιώργος Φιλοθέου, Αρχαιολογικός Λειτουργός Α’). Στην όλη προσπάθεια πολύτιμη είναι η υποστήριξη του Δήμου Σωτήρας και της Ιεράς Μητρόπολης Κωνσταντίας – Αμμοχώστου. Επιστημονική υπεύθυνη του προγράμματος είναι η Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Ιστορίας και

Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου, Μαρία Γ. Παρανή.

Η εκκλησία της Μεταμορφώσεως στη Σωτήρα Αμμοχώστου βρίσκεται εντός του παλαιού νεκροταφείου, κοντά στο κέντρο του σύγχρονου χωριού. Το κτήριο, όπως σώζεται σήμερα, είναι προϊόν μιας σειράς επεμβάσεων στον αρχικό πυρήνα, του οποίου η κατασκευή τοποθετείται συνήθως στο 13ο αιώνα. Οι τοιχογραφίες, που αρχικά κοσμούσαν το εσωτερικό της μονόχωρης τρουλαίας αυτής εκκλησίας, σήμερα σώζονται αποσπασματικά, κυρίως στις παραστάδες και τα εσωράχια των τόξων που φέρουν τον τρούλο. Παρά την ενδιαφέρουσα αρχιτεκτονική ιστορία του ναού και τη σημασία των τοιχογραφιών, οι οποίες αποτελούν μια σπάνια μαρτυρία της μνημειακής ζωγραφικής στην Κύπρο στο β’ μισό του 13ου αιώνα, η εκκλησία της Μεταμορφώσεως (σε αντίθεση με κάποια άλλα μνημεία στην ίδια περιοχή) δεν υπήρξε ποτέ το αντικείμενο συστηματικής διερεύνησης, ενώ οι σχετικές αναφορές στην επιστημονική βιβλιογραφία είναι περιστασιακές.

Σκοπός του συγκεκριμένου προγράμματος είναι η συστηματική επιστημονική μελέτη της αρχιτεκτονικής και των τοιχογραφιών του ιδιαίτερα σημαντικού, αλλά ελάχιστα μελετημένου, αυτού μνημείου. Αναλυτικότερα, το πρόγραμμα περιλαμβάνει:

(α) την πλήρη σχεδιαστική και φωτογραφική αποτύπωση του μνημείου και της διακόσμησής του,

(β) την αρχιτεκτονική μελέτη του κτηρίου, την αποσαφήνιση των οικοδομικών του φάσεων και τη διερεύνηση της αρχικής του λειτουργίας,

(γ) την εικονογραφική και τεχνοτροπική ανάλυση των τοιχογραφιών του,

(δ) την τεχνική ανάλυση των τοιχογραφιών, την ταυτοποίηση της πηγής των υλικών και την εξέταση της τεχνικής του ζωγράφου, και τέλος

(ε) τη μελέτη των ιστορικών, κοινωνικών και καλλιτεχνικών συμφραζομένων του μνημείου τόσο εντός της περιοχής της Σωτήρας, όσο και μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της Κύπρου των Λουζινιανών και της σταυροφορικής Ανατολής.

Για την πραγμάτωση των ερευνητικών στόχων του προγράμματος θα εργαστεί διεθνής επιστημονική ομάδα, στην οποία συμμετέχουν, εκτός από τη Μαρία Παρανή και τον Γιώργο Φιλοθέου, οι

– Ανδρέας Ζήσιμος, Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης Κύπρου

– Mat Immerzeel, Leiden Institute for Religious Studies/Paul van Moorsel Centre

– Ιωάννα Κακουλλή, Materials Science and Engineering Department, University of California, Los Angeles

– Αθανάσιος Παπαγεωργίου, πρώην Διευθυντής του Τμήματος Αρχαιοτήτων Κύπρου

– Τάσος Παπακώστας, King’s College London

– Μαρία Πασχάλη, Courtauld Institute of Art, London, και

– Philippe Trélat, Groupe de Recherche d’Histoire de l’Université de Rouen.

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου έχει αναλάβει τη φωτογραφική αποτύπωση του μνημείου, ενώ το μεγαλύτερο μέρος του κόστους για τις αναλύσεις θα καλυφθεί από το Materials Science and Engineering Department, Henry Samueli School of Engineering and Applied Science του University of California, Los Angeles.

Η μελέτη και η δημοσίευση του ναού της Μεταμορφώσεως στη Σωτήρα και μάλιστα των εξαιρετικά σημαντικών τοιχογραφιών του φιλοδοξεί να κάνει το σχετικά άγνωστο αυτό μνημείο ευρύτερα γνωστό στην τοπική και διεθνή επιστημονική κοινότητα. Απώτερος στόχος είναι η γόνιμη συμβολή στην κατανόηση της καλλιτεχνικής παραγωγής στην Κύπρο κατά τον 13ο αιώνα μέσα από τη διερεύνηση της δυναμικής συνάντησης στη Σωτήρα μιας ζωντανής τοπικής βυζαντινής παράδοσης με τη χριστιανική τέχνη της Σταυροφορικής Ανατολής.

Πηγή: inews.- churchofcyprus.org.cy